

Spis treści

Słowo wstępne	9
Előszó	10
Preface	11
István Margócsy	
Recepcja twórczości Sándora Petőfiiego – rys historyczny /	
Reception of Sándor Petőfi's works – a historical outline	12
Hansági Ágnes	
„...nem megy nekem az olyan istória”. Petőfi két falusi története	
és a magyar romantikus próza az 1840-es években /	
„...I can't do that kind of story”. Petőfi's two village histories	
and Hungarian Romantic Fiction in the 1840s	31
Kiss Gy. Csaba	
Nemzetté válás Kelet-Közép-Európában – himnuszok kíséretével /	
Becoming a nation in Central and Eastern Europe –	
accompanied by hymns	46
Nagy László Kálmán	
Az ezerarcú szerelem a lengyel és a magyar romantikában –	
választott szerzők és művek alapján / Love with a Thousand Faces	
in Polish and Hungarian Romanticism – Based on selected authors	
and works	55
Tapolcai László	
A „szent hegy” meghódításának toposza Petőfi Sándor <i>János vitéz</i> ,	
valamint Gallus Anonymus <i>Cronicae et gesta ducum sive principum</i>	
<i>Polonorum</i> című művében / The topos of the conquest	
of the “Holy Mountain” in <i>János vitéz</i> by Sándor Petőfi and <i>Cronicae</i>	
<i>et gesta ducum sive principum Polonorum</i> by Gallus Anonymus	70

Nagy Julianna

- A természeti képek a lírai én alakulásában / Natural images
in the formation of the lyrical self 85

Németh Zoltán

- Petőfi-misztifikációk (Petőfi Sándor 1989 után írt versei) /
Petőfi mystifications (poems by Sándor Petőfi written after 1989) 96

Magdalena Roguska-Németh

- Petőfi Sándor a 21. századi magyar irodalomtörténetekben /
Sándor Petőfi in 21st-century Hungarian literary histories 110

Grzegorz Bubak

- Propaganda komunistyczna w filmie historycznym okresu stalinowskiego
na Węgrzech. Postacie Maćka Gęsiarka, Sándora Petőfiego
i Jánosa Bornemisszy jako przykłady upolitycznienia kina /
Communist propaganda in historical film of the Stalinist period
in Hungary. The characters of Mattie the Goose Boy, Sándor Petőfi
and János Bornemissza as examples of the politicization of cinema 119

Martyna Kokotkiewicz

- Lydia Koidula – dziennikarka, poetka, dramatopisarka estońskiego
narodowego romantyzmu / Lydia Koidula – journalist, poet, playwright
of Estonian national romanticism 132

Elżbieta Szawerdo

- Transmedialność twórczości Sándora Petőfiego /
Transmediality of Sándor Petőfi's works 142

Marcin Grad

- Wiosna Ludów sto lat później. Obchody rocznicowe
w świetle prasy węgierskiej / The Hungarian Revolution of 1848
one hundred years later. Anniversary celebrations
in the light of the Hungarian press 156

Łukasz Sommer

- Racial homelands revisited: from romantic linguistics
to modern populism 171

Paweł Kornatowski

- Romantyzm a sprawa samogłoski [e] w języku węgierskim /
Romanticism and the question of the vowel [e] in Hungarian 190

Zuzanna Bodziony

- Język jako skarb narodu: ruch odnowy języka węgierskiego
na przełomie XVIII i XIX wieku oraz współcześnie /
Language as a national treasure: the Hungarian language renewal
movement at the turn of the 18th and 19th centuries and now 205

Damian Kaleta

- Koń romantyczny. Językowy obraz konia w dziewiętnastowiecznej
węgierszczyźnie (na podstawie opisu hasła *ló* ‘koń’
w słowniku Czuczora-Fogarasi) / A romantic horse.
The linguistic portrayal of a horse in the Hungarian language
from the 19th century (based on the “ló” term description
from the dictionary of Czuczor & Fogarasi) 223

Török Katalin

- „Romantikus”-e a magyar nyelv? /
Is the Hungarian language “romantic”? 234

Anna Buncler

- Tryb życzący i *Kalevala* / Optative mood and *Kalevala* 246

Słowo wstępne

W 2022 roku Katedra Hungarystyki Uniwersytetu Warszawskiego obchodziła 70-lecie powstania – została założona w 1952 roku, początkowo jako Zakład Filologii Węgierskiej. Obchody jubileuszu zbiegły się z ogłoszeniem przez Parlament Węgier lat 2022 i 2023 latami Sándora Petőfiego z okazji 200. rocznicy urodzin wybitnego poety. Te dwie wyjątkowe okazje pracownicy Katedry Hungarystyki postanowili uświetnić uroczystą konferencją pod tytułem „*Ja jestem dziki, bujny kwiat / Żywiołu nieokiełznanego!*” – *Oblicza romantyzmu*, która odbyła się na Uniwersytecie Warszawskim w dniach 30 listopada – 1 grudnia 2022 roku. W konferencji uczestniczyli liczni goście z zaprzyjaźnionych z Katedrą Hungarystyki ośrodków – filologii węgierskich na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytecie Jagiellońskim, z Węgier, Finlandii oraz Czech, a także pracownicy, studenci i absolwenci warszawskiej Katedry Hungarystyki. Wydarzenie rozpoczęło się uroczystą sesją plenarną, na której referaty wygłosili István Margócsy, Ágnes Hansági, Csaba Gy. Kiss, Jerzy Snopek oraz Heli Rantala, a zakończyło artystycznym występem muzycznym *Petőfi w poezji świata* w wykonaniu Jánosa Háya i Tamása Rozsa. W organizacji obchodów uczestniczyły także Instytut Liszta – Węgierskie Centrum Kultury w Warszawie oraz Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka.

Niniejszy tom jest plonem Konferencji Jubileuszowej Katedry Hungarystyki Uniwersytetu Warszawskiego. Zawiera osiemnaście artykułów w języku polskim, węgierskim oraz angielskim, wygłoszonych podczas sesji plenarnych i zwykłych. Tematyka artykułów jest szeroka – poruszane zagadnienia dotyczą literaturoznawstwa, językoznawstwa, kulturoznawstwa, a także historii w perspektywie węgierskiej, fińskiej oraz estońskiej, lecz łączy je jedno – epoka romantyzmu. Oddajemy ten tom w Państwa ręce z życzeniami interesującej lektury oraz nadzieją, że opublikowane w nim prace staną się inspiracją do nowych poszukiwań badawczych.

Redaktorzy

Előszó

A Varsói Egyetem Magyar Tanszéke, amelyet 1952-ben hoztak létre Magyar Filológiai Tanszék néven, 2022-ben ünnepelte megalakulásának 70. évfordulóját. Ez a jubileum egybeesett azzal, hogy a Magyar Országgyűlés Petőfi Sándor-emlékévvé nyilvánította a 2022-es és 2023-as esztendőt, a költő születésének bicentenáriumát. A varsói Magyar Tanszék munkatársai ezért úgy döntöttek, hogy e két jeles alkalmat összekapcsolva ünnepi konferenciát rendeznek „*A korlátatlan természet / Vadvirága vagyok én*” – *Az ezerarcú romantika* címmel, amelyre 2022. november 30. és december 1. között került sor a Varsói Egyetemen. A konferencián számos vendég vett részt és adott elő a lengyelországi hungarológia központjaiból, a poznaíni Adam Mickiewicz Egyetem és a krakkói Jagelló Egyetem magyar tanszékeiről, továbbá Magyarországról, Finnországból és Csehországból. Előadást tartottak a varsói Magyar Tanszék munkatársai, továbbá jelen voltak a tanszék hallgatói és volt diákjai is. A rendezvény plenáris részében Margócsy István, Hansági Ágnes, Kiss Gy. Csaba, Jerzy Snopek és Heli Rantala szerepeltek, a konferencia után pedig Háty János és Rozs Tamás előadásában került sor *A világhírhírt Petőfi nevű szereplője* című zenés műsorszámra. Az ünnepségek szervezésében a Liszt Intézet – Magyar Kulturális Központ, Varsó és a Wacław Felczak Lengyel-Magyar Együttműködési Intézet is részt vett.

Ez a kötet, amelyet a kezében tart a Tisztelt Olvasó, a Varsói Egyetem Magyar Tanszéke által szervezett jubileumi konferencia előadásainak írásos változatát tartalmazza. Tizennyolc tanulmányát a magyar, finn és észt romantika köti össze, lengyel, magyar és angol nyelven az irodalomtudomány, nyelvészet, kultúratudomány és a történettudomány témáit öleli fel. Kötetünket abban a reményben jelentetjük meg, hogy új inspirációkkal, ötletekkel gazdagítják jövőbeli olvasóikat.

A Szerkesztők

Preface

In 2022, the Department of Hungarian Studies at the University of Warsaw celebrated its 70th anniversary – it was founded in 1952, initially as the Department of Hungarian Philology. The anniversary celebrations coincided with the announcement by the Hungarian Parliament of 2022 and 2023 as the years of Sándor Petőfi on the occasion of the 200th anniversary of the birth of the outstanding poet. The members of the Department of Hungarian Studies decided to honor these two unique occasions with a conference *Faces of Romanticism*, which was held at the University of Warsaw from November 30 to December 1, 2022. The conference was attended by numerous guests from centers cooperating with the Department of Hungarian Studies – Hungarian philologies at Adam Mickiewicz University in Poznań and Jagiellonian University, from Hungary, Finland, and the Czech Republic, as well as employees, students, and graduates of the Department of Hungarian Studies in Warsaw. The event began with a plenary session, with papers presented by István Margócsy, Ágnes Hansági, Csaba Gy. Kiss, Jerzy Snopek, and Heli Rantala, and concluded with an artistic performance titled *Petőfi in World Poetry* presented by János Háty and Tamás Rozs. The Liszt Institute – Hungarian Cultural Center in Warsaw and the Waclaw Felczak Polish-Hungarian Cooperation Institute also participated in organizing the celebration.

This volume is the result of the Anniversary Conference of the Department of Hungarian Studies at the University of Warsaw. It contains eighteen articles in Polish, Hungarian, and English, presented during plenary and regular sessions. The subject matter of the articles is broad – the topics covered include literary studies, linguistics, cultural studies, as well as history from Hungarian, Finnish, and Estonian perspectives, but they are united by one thing – the Romantic era. We present this volume to you with the best wishes for interesting reading and the hope that the works published in it will become an inspiration for new research explorations.

Editors